

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea de Vest din Timișoara
1.2. Facultatea	Facultatea de Arte și Design/Arte Vizuale
1.3. Departamentul	Arte vizuale
1.4. Domeniul de studii	Arte vizuale
1.5. Ciclu de studii	Master
1.6. Programul de studii / calificarea*	<p>Arta eclezială și restaurare</p> <p>Restaurator - consultant artă eclezială; Conservator/ restaurator componente artistice din lemn la monumente istorice – 262110; Conservator opere de artă și monumente istorice – 262102; Conservator arhivă - 262105; Restaurator bunuri culturale – 262107; Restaurator opere de artă și monumente istorice - 262104; Conservator/restaurator pictură pe lemn – 262109; Referent de specialitate așezământ cultural - 262207; Arhivist- 262101; Documentarist - 26220</p>

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	INTRODUCERE ÎN ISTORIA BISERICII ORTODOXE ROMÂNE						
2.2. Titularul activităților de curs	Pr.lect.dr.ALIN CRISTIAN SCRIDON						
2.3. Titularul activităților de seminar	Pr.lect.dr. ALIN CRISTIAN SCRIDON						
2.4. Anul de studii	I	2.5. Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	Ex	2.7. Regimul disciplinei	Di.

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	1	din care: 3.2 curs	1	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	14	din care: 3.5 curs	14	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp*					ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					11
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate/pe teren					5
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					7
Examinări					1
Tutorat					
Examinări					
Alte activități ...					
3.7. Total ore studiu individual	24				
3.8. Total ore pe semestru	45				
3.9. Număr de credite	4				

4. Precondiții (acolo unde e cazul)

4.1. de curriculum	- Nu este cazul
4.2. de competențe	- Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde e cazul)

5.1. de desfășurarea a cursului	<ul style="list-style-type: none"> Acces la internet / laptop cu cameră și microfon. <p>Cursurile se vor desfășura online, prin platforma Google Meet; materiale și bibliografie vor fi accesibile pe platforma Moodle (https://elearning.e-uvv.ro/)</p>
5.2. de desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> Acces la internet / laptop cu cameră și microfon. Cursurile se vor desfășura online, prin platforma Google Meet; materiale și bibliografie vor fi accesibile pe platforma Moodle (https://elearning.e-uvv.ro/)

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>CP1 - Realizarea asistată a activităților de cercetare, inventariere, avizare, inspecție și control, conservare, restaurare și punere în valoare a patrimoniului cultural eclezial.</p> <p>CP2- Proiectarea și stabilirea intervențiilor critice și de conservare-restaurare, adecvate și compatibile fiecărui caz în parte a bunurilor din patrimoniu cultural eclezial.</p> <p>CP4- Gestionarea aspectelor de ordin tehnic, activităților profesionale și proiectelor aplicative, prin asumarea responsabilității juste privind luarea deciziilor în situații complexe și/sau neprevăzute privind studiul individual și munca în echipă.</p> <p>CP5 Demonstrarea capacității decizionale, capacității de inovare, integrității academice și consecvența angajamentului privind succesiunea și dezvoltarea ideilor și proceselor inerente categoriei cercetării și profesării în domeniul restaurării patrimoniului eclezial.</p>
Competențe transversale	<p>CT2- Reflecția critic-constructivă în domeniul prezervării și valorificării artei ecleziale, evaluate din perspectiva istorică, teologico-liturgică, stilistică, morfologică, semantică.</p>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1. Obiectivul general al disciplinei	<p>Definirea Istoriei Bisericii Ortodoxe Române în contextul istoriografiei generale actuale și al celorlalte discipline istorice teologice;</p> <p>Cunoașterea istoriei Bisericii Ortodoxe Române pentru a putea răspunde la provocările lumii actuale, în special în contextul interconfesional din interiorul României și în cel internațional, din sud-estul Europei;</p> <p>Formarea și dezvoltarea conștiinței istorice în spiritul dialogului și al dragostei creștine.</p>
7.2. Obiectivele specifice	<p>➤ Obiective de cunoaștere (O.c.)</p> <ul style="list-style-type: none"> O.c.1.1. – să prezinte sistematic și coerent evenimentele

	<p>majore ale istoriei Bisericii Ortodoxe Române având în vedere cauzele, desfășurarea și consecințele acestora ;</p> <ul style="list-style-type: none"> • O.c.1.2- să utilizeze adecvat în comunicarea profesională terminologia specifică teologiei istorice; • O.c.1.3–să precizeze linia de demarcație între istoriografia laică și cea religioasă; • O.c.2.1.– să descrie realitățile istorice pe baza interpretării critice a izvoarelor; <p>➤ Obiective de abilitare (O.ab.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • O.ab.1.1.–să identifice și să diferențieze cauzele și consecințele evenimentelor istorice; • O.ab.1.2. – să evidențieze raportul dintre tradiție și înnoire în istoria Bisericii; • O.ab.2.3.–să realizeze o critică externă și internă a izvoarelor istorice, utilizând metodele specifice cercetării istorice; <p>➤ Obiective atitudinale (O.at.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • O.at.1.1.–să evidențieze rolul formator al unor personalități istorice motivate de credința lor creștină, în istoria României; <p>O.at.1.2.–prezentarea temenică a realizărilor personalităților din trecutul bisericii noastre.</p> <p>O.at.1.3.-prezentarea izvoarelor, analiza lor critică, discuția informațiilor culese, dezbateră, identificarea rezultatelor obținute</p>
--	---

8. Conținuturi

8.1. Curs	Metode de predare	Observații
<p>I.Viața bisericească în secolul al XVIII-lea</p> <p>1.1.Contextul politic internațional. Războaiele ruso-austro-turce. Imigrația sârbilor în Banat. Privilegiile ilirice și înființarea Mitropoliei de Carloviț.</p> <p>1.2.Dezbinarea bisericească a românilor din Transilvania din anii 1698-1701</p> <p>1.3.Biserica unită după Atanasie Anghel. Episcopul Inochentie Micu și urmașii lui.</p> <p>1.4. Lupta pentru apărarea Ortodoxiei în Transilvania. Generalul Buccow, adevărat creator al Bisericii unite.</p> <p>(O.c.1.1.; O.c.1.2.; O.c.2.1.) (2 ore).</p>	<p>- expunerea</p> <p>- prelegerea</p> <p>- problematizarea</p>	<p>Sinteza cursului via Moodle</p> <p>- Cursul este corelat, în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite, cu seminarul nr. 1.</p> <p>Mircea Păcurariu, <i>Uniația în Transilvania în trecut și azi</i>, Sibiu, 1994, pp. 12-21;</p> <p>Silviu Dragomir, <i>Românii din Transilvania și unirea cu Biserica Romei. Documente apocrife privitoare la începuturile unirii cu catolicismul roman</i> (1697-1701), Buc., 1963, pp. 11-10;</p> <p>Mihai Săsăuian, <i>Habsburgii și Biserica Ortodoxă din Imperiul austriac (1740 –1761). Documente</i>, Cluj - Napoca, 2003, pp. 22-34;</p> <p>Ștefan Lupșa, <i>Biserica ardeleană și "unirea" în anii 1697-1701</i>, Buc., 1949</p>
<p>II.Viața bisericească în Țara Românească, Transilvania și Moldova în secolul al XVIII-lea</p>	<p>- expunerea</p> <p>- prelegerea</p> <p>- problematizarea</p>	<p>Sinteza cursului via Moodle</p> <p>Ioan F. Stănculescu, <i>Reforme, rânduieli și stări</i></p>

<p>2.1.Biserica Ortodoxă după 1761. Episcopii sârbi de la Sibiu</p> <p>2.2. Mitropolia Țării Românești (Ungrovlahiei) în secolul XVIII în contextul regimului fanariot.</p> <p>2.3.Episcopia Râmnicului în secolul XVIII. Desăvârșirea românizării cultului Bisericii românești.</p> <p>2.4.Mitropolia Moldovei în secolul XVIII în contextul regimului fanariot. (O.c.1.1.; O.c.1.2.; O.c.2.1.) (2 ore).</p>		<p><i>bisericești în epoca fanariotă</i>, în "Biserica Ortodoxă Română", an. LXXXIV, 1963, nr. 5-6, p. 522-545;</p> <p>Alexandru Ciurea, „<i>Câteva aspecte esențiale ale regimului turco-fanariot în Istoria Bisericii Ortodoxe din România</i>”, în Biserica Ortodoxă Română, an. 89, 1971, nr. 7-8, p. 838-843;</p> <p>Idem, <i>Figuri de ierarhi moldoveni</i>, Chișinău, 1942;</p> <p>Nicolae Dobrescu, <i>Istoria Bisericii Române din Oltenia în timpul ocupațiunii austriece (1716-1739). Cu 220 acte și fragmente inedite culese din arhivele din Viena</i>, București, 1906;</p> <p>Niculae Șerbănescu, „<i>Episcopii Râmnicului</i>”, în Mitropolia Olteniei, an. 16, 1964, nr. 3-4, p. 171-212;</p>
<p>III. Viața bisericească în Țara Românească, Transilvania și Moldova în secolul al XIX-lea</p> <p>3.1. Contextul politico-bisericesc din prima jumătate a secolului XIX în Sud-estul Europei. Regulamentele Organice și viața bisericească;</p> <p>3.2. Mitropolia Moldovei. Mitropolitul Veniamin Costachi.</p> <p>3.3. Mitropolia Țării Românești în secolul al XIX-lea. Biserica din vechea Românie sub impactul legiurilor bisericești ale lui Alexandru Ioan Cuza;</p> <p>3.4. Biserica din Transilvania. Viața bisericească din Arad și Banat.</p> <p>3.5. Biserica ortodoxă română din Bucovina între anii 1775-1918. Pericolul rutenizării Bucovinei. Facultatea de Teologie din Cernăuți;</p> <p>3.6. Biserica ortodoxă din Basarabia între anii 1812-1918. Acțiuni de rusificare a Basarabiei</p> <p>(2 ore)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - expunerea - prelegerea - conversația 	<p>Sinteza cursului via Moodle</p> <p>Mihai Săsăuian, <i>Biserica, națiune și putere de stat (secolele XVIII - XX). Contribuții documentare la Istoria Bisericii Ortodoxe Române</i>, București, 2013,</p> <p>Alexandru Moraru, <i>Biserica Ortodoxă Română între anii 1885-2000. Biserica, Națiune, Cultură</i>, București, 2006, pp. 134-141</p>
<p>IV.Biserica Ortodoxă Română între anii 1918-1948</p> <p>4.1. Noua organizare bisericească unitară. Statutul bisericesc din anul 1925.Înființarea Patriarhiei Române. Patriarhul Miron Cristea și alți ierarhi de seamă între 1918-</p>	<ul style="list-style-type: none"> - expunerea - prelegerea - problematizarea 	<p>Sinteza cursului via Moodle</p> <p>Alexandru Moraru, <i>Biserica Ortodoxă Română între anii 1885-2000. Biserica, Națiune, Cultură</i>, București, 2006, pp. 181-201;</p> <p>George Enache, <i>Ortodoxie și putere politică în România contemporană. Studii și eseuri</i>,</p>

1948. 4.2.Învățământul teologic. Activitatea socială și culturală a Bisericii. Legăturile cu alte Biserici creștine. (2 ore)		București, 2005.
V.Biserica Ortodoxă Română în perioada 1948-1989 5.1.Noua organizare și legislație bisericească sub regimul comunist. Preoți și credincioși români în temnițele comuniste 5.2.Patriarhii Justinian, Justin și Teoctist. Canonizarea sfinților români. Diaspora ortodoxă românească. (2 ore)	- expunerea - prelegerea - problematizarea	Sinteza cursului via Moodle George Enache, <i>Patriarhul Justinian și Biserica Ortodoxă Română în anii 1948-1964</i> , Galați 2009, pp. 38-58; Ion Vicovan, <i>Mitropolitul Teoctist al Moldovei (1977-1986, locțiitor până în 1990) – aspecte ale activității pastoral-misionare și culturale</i> , în <i>Urme în eternitate. Mitropolitul Teoctist al Moldovei și Sucevei</i> , (coord.: PS Calinic Botosaneanul), Iași, 2010, p. 16-66;
VI.Biserica Ortodoxă Română după 1989 VI. 1. Noul cadru juridic după 1989. Patriarhul Daniel. Legea Cultelor din 2006 și Statutul din 2007/2008. VI.2. Învățământul teologic. Activitatea culturală și socială a Bisericii, în parteneriat cu Statul român. Legăturile cu alte Biserici creștine. (2 ore)	- expunerea - prelegerea - problematizarea	Sinteza cursului via Moodle Mihai Săsăujan, <i>Biserică, națiune și putere de stat (secolele XVIII - XX). Contribuții documentare la Istoria Bisericii Ortodoxe Române</i> , București, 2013.
Bibliografie: Manuale și articole 1.Mircea Păcurariu, <i>Uniația în Transilvania în trecut și azi</i> , Sibiu, 1994; 2.Silviu Dragomir, <i>Istoria dezrobirii religioase a românilor</i> , 2 vol, Sibiu, 1920 și 1930; 2.Idem, <i>Românii din Transilvania și unirea cu Biserica Romei. Documente apocrife privitoare la începuturile unirii cu catolicismul roman (1697-1701)</i> , București, 1963; 3.Ștefan Lupșa, <i>Biserica ardeleană și "unirea" în anii 1697-1701</i> , București, 1949; 4.Idem, <i>"Unirea" ardeleană în 1701, după întoarcerea lui Atanasie din Viena</i> , în "Anuarul XXV (VII) al Institutului Teologic Universitar Sibiu", 1948-1949, p. 3-32. 5.Ioan Lupaș, <i>Dezbinarea bisericească a românilor ardeleni în lumina documentelor din întâia jumătate a veacului al XVIII-lea</i> , în "Studii, conferințe și comunicări istorice", vol. I, București, p. 231-267; 6.Idem, <i>Istoria bisericească a românilor ardeleni</i> , Sibiu, 1918; 7.Idem, <i>Doisprezece pețitori ai Episcopiei transilvane vacante de la 1796-1810</i> , în "Studii, conferințe și comunicări istorice", vol. I, 8. Editura Casa Școalelor, București, 1927; 9.Mihai Săsăujan, <i>Habsburgii și Biserica Ortodoxă din Imperiul austriac (1740 –1761). Documente</i> , Cluj - Napoca, 2003; 10.Idem, <i>Biserică, națiune și putere de stat (secolele XVIII - XX). Contribuții documentare la Istoria Bisericii Ortodoxe Române</i> , București, 2013; 11.Idem, <i>Situația mănăstirilor românești după secularizare (a doua jumătate a sec. al XIX-lea și prima jumătate a sec. al XX-lea)</i> , în <i>Secularizarea averilor bisericești (1863). Motivații și consecințe</i> , București, 2013, pp. 87- 106; 12.Ioan F. Stănculescu, <i>Reforme, rânduieli și stări bisericești în epoca fanariotă, în "Biserica Ortodoxă Română"</i> , an. LXXXIV, 1963, nr. 5-6, p. 522-545; 13.Alexandru Ciurea, <i>Câteva aspecte esențiale ale regimului turco-fanariot în Istoria Bisericii Ortodoxe din România</i> , în <i>Biserica Ortodoxă Română</i> , an. 89, 1971, nr. 7-8, p. 838-843; 14.Idem, <i>Figuri de ierarhi moldoveni: Leon Gheucă</i> , Chișinău, 1942; 15.Idem, <i>Figuri de ierarhi moldoveni: Iacob Stamati (1749-1803)</i> , Iași, 1946;		

16. Nicolae Dobrescu, *Istoria Bisericii Române din Oltenia în timpul ocupației austriece (1716-1739). Cu 220 acte și fragmente inedite culese din arhivele din Viena*, București, 1906;
17. Nicolae Șerbănescu, *Episcopii Râmnicului*, în *Mitropolia Olteniei*, an. 16, 1964, nr. 3-4, p. 171-212;
18. Mihai Manolache, *Biserica din Țara Românească în timpul domnitorului Alexandru Ipsilanti. 1774-1782*, în *Biserica Ortodoxă Română*, an. 84, 1966, nr. 7-8, p. 808-835;
19. Aurel Sacerdoțeanu, *Tipografia Episcopiei Râmnicului. 1705-1825*, în *Mitropolia Olteniei*, an. 12, 1960, nr. 5-6, p. 291-349;
20. Paul Brusanowski, *Situația juridică și dotația Bisericii Ortodoxe din Ardeal între 1761-1810. Fondul Sidoxial. Asemănări și deosebiri față de celelalte confesiuni din Monarhia habsburgică*, în „*Revista Teologică*”, XVII (89), ianuarie-martie 2007, p. 123-163;
21. Idem, *Situația politică, socială și bisericească a Principatelor Române la sfârșitul secolului al XVIII-lea*, în *viziunea căpitanului austriac Franz Josef Sulzer*, în „*Biserica Ortodoxă Română*”, an. CXX, 2002, nr. 1-6, p. 506-553;
22. Idem, *Viața bisericească în Moldova la sfârșitul secolului al XVIII-lea*, descrisă de medicul sibian Andreas Wolf, în „*Teologie și Viață*”, an. XI (LXXVII), Iași, 2001, nr. 8-12, p. 73-91;
23. Idem, *Reforma constituțională în Biserica Ortodoxă a Transilvaniei între 1850-1925*, Cluj Napoca, 2007;
24. Idem, *Stat și Biserică în Vechea Românie. 1821-1925*, Cluj Napoca, 2010;
25. Idem, *Autonomia și constituționalismul în dezbaterile privind unificarea Bisericii Ortodoxe Române. 1919-1925*, Cluj Napoca 2007;
26. Alexandru Moraru, *Biserica Ortodoxă Română între anii 1885-2000. Biserică, Națiune, Cultură*, București, 2006, 2 volume;
27. Keith Hitchens, *Ortodoxie și naționalitate. Andrei Șaguna și românii din Transilvania*, București, 1995;
28. Johann Schneider, *Ecleziologia organică a mitropolitului Andrei Șaguna și fundamentele ei biblice, canonice și moderne*, Sibiu, 2008;
29. Ioan Moldoveanu, *Contribuții la istoria relațiilor Muntelui Athos cu Țările române (anii 1650-1863)*, București, 2002;
30. Nicolae Dobrescu, *Istoria Bisericii din România. Studii de istoria Bisericii Române contemporane, vol. I (1850-1895)*, București, 1905;
31. Ion Vicovan, *Ioan Irineu Mihălcescu - “Apostol al Teologiei românești”*, vol. I, Iași, 2004;
32. Idem, *Ioan Irineu Mihălcescu – un ierarh luptător*, vol. II, Iași, 2004;
33. Idem, „*Arhiereul Filaret Scriban (1811-1873)*”, în *Filaret Scriban Stavropoleos – Scrieri teologice*, (ediție îngrijită de Gheorghe Popa, Ion Vicovan și Iulian Moga), Iași, 2010, p. 49-76;
34. Idem, *Mitropolia Moldovei și Sucevei la jumătatea veacului al XX-lea – pagini de istorie*, Iași, 2009;
35. Idem, *Mitropolitul Teoctist al Moldovei (1977-1986, locțiitor până în 1990) – aspecte ale activității pastoral-misionare și culturale*, în „*Urme în eternitate. Mitropolitul Teoctist al Moldovei și Sucevei*”, (coord.: PS Calinic Botosaneanu), Iași, 2010, p. 16-66;
36. George Enache, *Ortodoxie și putere politică în România contemporană. Studii și eseuri*, București, 2005.
37. Idem, *Patriarhul Justinian și Biserica Ortodoxă Română în anii 1948-1964*, Galați 2009;
38. Idem, *Despre curajul de a rosti: Episcopul Nicolae Popovici al Oradiei*, Galați 2009
39. Nicolae Bocșan, *Națiune și confesiune în Transilvania în secolul al XIX-lea: cazul Mitropoliei române*, în „*Etnie și confesiune în Transilvania. Secolele XIII-XIX*”, Oradea, 1994, p. 97-188;
40. Idem, *Ortodocși și uniți în Transilvania în a doua jumătate a secolului al XIX-lea*, în „*Identitate națională și spirit european. Academicianul Dan Berindei la 80 de ani*”, București, 2004, p. 597-614.

8.2. Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
1. Ortodoxism și romano-catolicism la cumpăna secolului XVII în Transilvania. Apariția Greco-catolicismului transilvan (O.c.1.1.; O.c.1.2.; O.c.2.1.) (2 ore). 1.1. Școala Ardeleană. Supplex Libellus Valachorum. Demersuri Greco-catolice de recunoaștere a națiunii române în Principatul	- conversația - studiul de caz - problematizarea - comentariul de text - referate pe o temă specifică.	- Pentru derularea seminarului este necesar ca studenții să studieze referințele aferente cursului nr. 1. - Referințe: Mircea Păcurariu, <i>Uniația în Transilvania în trecut și azi</i> , Sibiu, 1994; Silviu Dragomir, <i>Istoria dezrobirii religioase a românilor</i> ,

<p>Transilvania – episcopii Gherasim Adamovici (Sibiu) și Ioan Bob (Blaj);</p> <p>1.2. Națiunea iliră și coordonarea eclezială sârbă în Imperiul Habsburgic. Biserica Ortodoxă în Transilvania în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. Visarion Sarai, Oprea Miclăuș, Moise Măcinic, Ioan din Galeș, Sofronie de la Cioara; Episcopii Dionisie Novacovici (1761-1767), Sofronie Chirilovici (1770-1774), Ghedeon Nichitici (1783-1788), Gherasim Adamovici (1789-1796);</p> <p>1.3. Inochentie Micu Klein și Biserica Greco-Catolică în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea.</p> <p>1.4. Viața bisericească în Bihor și Maramureș. (4 ore)</p>		<p>2 vol, Sibiu, 1920 și 1930;</p> <p>Idem, <i>Românii din Transilvania și unirea cu Biserica Romei. Documente apocrife privitoare la începuturile unirii cu catolicismul roman (1697-1701)</i>, Buc., 1963;</p> <p>Ștefan Lupșa, <i>Biserica ardeleană și "unirea" în anii 1697-1701</i>, Buc., 1949;</p> <p>Idem, "Unirea" ardeleană în 1701, după întoarcerea lui Atanasie din Viena, în "Anuarul XXV (VII) al Institutului Teologic Universitar Sibiu", 1948-1949, p.3-32.</p> <p>Ioan Lupșa, <i>Dezbinarea bisericească a românilor ardeleni în lumina documentelor din întâia jumătate a veacului al XVIII-lea</i>, în "Studii, conferințe și comunicări istorice", vol.I, București, p.231-267;</p>
<p>2. Spiritualitatea bănățeană între secolele XVI-XVIII. Episcopia Ortodoxă a Aradului. Viața monahală în Banatul istoric.</p> <p>2.1. Ortodoxismul bănățean în timpul dominației turcești (1552-1716). Sfântul Iosif cel Nou de la Partoș;</p> <p>2.2. Creștinismul bănățean după cucerirea cetății Timișoarei de către habsburgi.</p> <p>2.3. Filantropia promovată de Biserica Romano-catolică. Primele forme de organizare eclezială a Bisericii Protestante Timișorene; 2.3. (2 ore)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - conversația - studiul de caz - problematizarea - comentariul de text - referate pe o temă specifică. 	<ul style="list-style-type: none"> - Pentru derularea seminarului este necesar ca studenții să studieze referințele aferente cursului nr. 2. - Referințe: <p>Pavel Vesa, <i>Episcopii Aradului. 1706-2006</i>, Editura Gutenberg Univers, Arad, 2007;</p> <p>Idem, <i>Eparhia Aradului în perioada episcopului Gherasim Raț (1835-1850)</i>, Editura Mirador, Arad, 2008;</p> <p>Nicolae Tincu Velea, <i>Istoria bisericească politico-națională a românilor peste tot, mai ales a celor ortodocși-orientali din Austria și cu distincțiunea bănățenilor față de pretențiunile ierarhice și politice ale colonilor sârbesci din Austria</i>, Sibiu, 1865;</p> <p>Costin Feneșan, <i>Conscripția protopopiatelor Lugoj și Caransebeș din anul 1792 și semnificația ei</i>, în <i>Mitropolia Banatului</i>, anul</p>

		XXVII, nr.7-9, 1977; Szekernyés, János, <i>Temesvár Reformátussága</i> , Editura Mirton, Timișoara, 2000;
3. Mitropoliile Țării Românești, Transilvaniei și Moldovei în secolul al XIX-lea. Contextul politico-bisericesc din prima jumătate a secolului XIX în Sud-estul Europei. Regulamentele Organice și viața bisericească; 3.1. Mitropolia Moldovei. 3.2. Mitropolia Ungrovlahiei. 3.3. Biserica din Transilvania și Banat. (2 ore)	- conversația - studiul de caz - problematizarea - comentariul de text - referate pe o temă specifică.	- Pentru derularea seminarului este necesar ca studenții să studieze referințele aferente cursului nr. 3. - Referințe: Mircea Păcuraru, <i>Istoria Bisericii Ortodoxe Române</i> , Editura Sofia, București, 2000, pp. 340-420. Emilian Lovișteanul, <i>Sfântul Ierarh Calinic – Slujitor înțelept și păstor milostiv al Bisericii strămoșești</i> , Editura Sfântul Antim Ivireanul, Râmnicu Vâlcea, 2012. Vasile Muntean, <i>Contribuții la istoria Banatului</i> , Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1990.
4. Biserica Ortodoxă Română între anii 1918-1948 4.1. Noua organizare bisericească unitară. Statutul bisericesc din anul 1925.Înființarea Patriarhiei Române. Patriarhul Miron Cristea și alți ierarhi de seamă între 1918-1948. 4.2.Învățământul teologic. Activitatea socială și culturală a Bisericii. Legăturile cu alte Biserici creștine. (2 ore)	- conversația - studiul de caz - problematizarea - comentariul de text - referate pe o temă specifică.	- Pentru derularea seminarului este necesar ca studenții să studieze referințele aferente cursului nr. 4. - Referințe: Alexandru Moraru, <i>Biserica Ortodoxă Română între anii 1885-2000. Biserică, Națiune, Cultură</i> , București, 2006, pp. 181-201; George Enache, <i>Ortodoxie și putere politică în România contemporană. Studii și eseuri</i> , București, 2005.
5. Biserica Ortodoxă Română în perioada 1948-1989 5.1.Noua organizare și legislație bisericească sub regimul comunist. Preoți și credincioși români în temnițele comuniste 5.2.Patriarhii Justinian, Justin și Teoctist. Canonizarea sfinților români. Diaspora ortodoxă românească. (2 ore)	- problematizarea - comentariul de text - referate pe o temă specifică.	- Pentru derularea seminarului este necesar ca studenții să studieze referințele aferente cursului nr. 5. George Enache, <i>Patriarhul Justinian și Biserica Ortodoxă Română în anii 1948-1964</i> , Galați 2009, pp. 38-58; Ion Vicovan, <i>Mitropolitul Teoctist al Moldovei (1977-1986, locțiitor până în 1990) – aspecte ale activității pastoral-misionare și culturale</i> , în <i>Urme în eternitate. Mitropolitul Teoctist al Moldovei și Sucevei</i> , (coord.: PS Calinic Botosaneanul), Iași, 2010, p. 16-66;

<p>6. Biserica Ortodoxă Română după 1989</p> <p>6. 1. Noul cadru juridic după 1989. Patriarhul Daniel. Legea Cultelor din 2006 și Statutul din 2007/2008.</p> <p>6.2. Învățământul teologic. Activitatea culturală și socială a Bisericii, în parteneriat cu Statul român. Legăturile cu alte Biserici creștine. (2 ore)</p>	<p>- problematizarea</p> <p>- comentariul de text</p> <p>- referate pe o temă specifică.</p>	<p>- Pentru derularea seminarului este necesar ca studenții să studieze referințele aferente cursului nr. 6.</p> <p>Mihai Săsăuian, <i>Biserică, națiune și putere de stat (secolele XVIII - XX). Contribuții documentare la Istoria Bisericii Ortodoxe Române</i>, București, 2013.</p>
<p>Bibliografie: Manuale și articole</p> <p>1. Mircea Păcurariu, <i>Uniația în Transilvania în trecut și azi</i>, Sibiu, 1994;</p> <p>2. Silviu Dragomir, <i>Istoria dezrobirii religioase a românilor</i>, 2 vol, Sibiu, 1920 și 1930;</p> <p>2. Idem, <i>Românii din Transilvania și unirea cu Biserica Romei. Documente apocrife privitoare la începuturile unirii cu catolicismul roman (1697-1701)</i>, București, 1963;</p> <p>3. Ștefan Lupșa, <i>Biserica ardeleană și "unirea" în anii 1697-1701</i>, București, 1949;</p> <p>4. Idem, "Unirea" ardeleană în 1701, după întoarcerea lui Atanasie din Viena, în "Anuarul XXV (VII) al Institutului Teologic Universitar Sibiu", 1948-1949, p. 3-32.</p> <p>5. Ioan Lupaș, <i>Dezbinarea bisericească a românilor ardeleni în lumina documentelor din întâia jumătate a veacului al XVIII-lea</i>, în "Studii, conferințe și comunicări istorice", vol. I, București, p. 231-267;</p> <p>6. Idem, <i>Istoria bisericească a românilor ardeleni</i>, Sibiu, 1918;</p> <p>7. Idem, <i>Doisprezece pețitori ai Episcopiei transilvane vacante de la 1796-1810</i>, în "Studii, conferințe și comunicări istorice", vol. I, 8. Editura Casa Școalelor, București, 1927;</p> <p>9. Mihai Săsăuian, <i>Habsburgii și Biserica Ortodoxă din Imperiul austriac (1740 –1761). Documente</i>, Cluj - Napoca, 2003;</p> <p>10. Idem, <i>Biserică, națiune și putere de stat (secolele XVIII - XX). Contribuții documentare la Istoria Bisericii Ortodoxe Române</i>, București, 2013;</p> <p>11. Idem, <i>Situația mănăstirilor românești după secularizare (a doua jumătate a sec. al XIX-lea și prima jumătate a sec. al XX-lea)</i>, în <i>Secularizarea averilor bisericești (1863). Motivații și consecințe</i>, București, 2013, pp. 87- 106;</p> <p>12. Ioan F. Stănculescu, <i>Reforme, rânduieli și stări bisericești în epoca fanariotă</i>, în "Biserica Ortodoxă Română", an. LXXXIV, 1963, nr. 5-6, p. 522-545;</p> <p>13. Alexandru Ciurea, <i>Câteva aspecte esențiale ale regimului turco-fanariot în Istoria Bisericii Ortodoxe din România</i>, în <i>Biserica Ortodoxă Română</i>, an. 89, 1971, nr. 7-8, p. 838-843;</p> <p>14. Idem, <i>Figuri de ierarhi moldoveni: Leon Gheucă</i>, Chișinău, 1942;</p> <p>15. Idem, <i>Figuri de ierarhi moldoveni: Iacob Stamati (1749-1803)</i>, Iași, 1946;</p> <p>16. Nicolae Dobrescu, <i>Istoria Bisericii Române din Oltenia în timpul ocupațiunii austriece (1716-1739). Cu 220 acte și fragmente inedite culese din arhivele din Viena</i>, București, 1906;</p> <p>17. Nicolae Șerbănescu, <i>Episcopii Râmnicului</i>, în <i>Mitropolia Olteniei</i>, an. 16, 1964, nr. 3-4, p. 171-212;</p> <p>18. Mihai Manolache, <i>Biserica din Țara Românească în timpul domnitorului Alexandru Ipsilanti. 1774-1782</i>, în <i>Biserica Ortodoxă Română</i>, an. 84, 1966, nr. 7-8, p. 808-835;</p> <p>19. Aurel Sacerdoțeanu, <i>Tipografia Episcopiei Râmnicului. 1705-1825</i>, în <i>Mitropolia Olteniei</i>, an. 12, 1960, nr. 5-6, p. 291-349;</p> <p>20. Paul Brusanowski, <i>Situația juridică și dotația Bisericii Ortodoxe din Ardeal între 1761-1810. Fondul Sidoxial. Asemănări și deosebiri față de celelalte confesiuni din Monarhia habsburgică</i>, în „Revista Teologică”, XVII (89), ianuarie-martie 2007, p. 123-163;</p> <p>21. Idem, <i>Situația politică, socială și bisericească a Principatelor Române la sfârșitul secolului al XVIII-lea</i>, în <i>viziunea căpitanului austriac Franz Josef Sulzer</i>, în "Biserica Ortodoxă Română", an. CXX, 2002, nr. 1-6, p. 506-553;</p> <p>22. Idem, <i>Viața bisericească în Moldova la sfârșitul secolului al XVIII-lea, descrisă de medicul sibian Andreas Wolf</i>, în „Teologie și Viață”, an. XI (LXXVII), Iași, 2001, nr. 8-12, p. 73-91;</p> <p>23. Idem, <i>Reforma constituțională în Biserica Ortodoxă a Transilvaniei între 1850-1925</i>, Cluj Napoca, 2007;</p> <p>24. Idem, <i>Stat și Biserică în Vechea Românie. 1821-1925</i>, Cluj Napoca, 2010;</p> <p>25. Idem, <i>Autonomia și constituționalismul în dezbaterile privind unificarea Bisericii Ortodoxe Române. 1919-1925</i>, Cluj Napoca 2007;</p>		

26. Alexandru Moraru, *Biserica Ortodoxă Română între anii 1885-2000. Biserică, Națiune, Cultură*, București, 2006, 2 volume;
27. Keith Hitchins, *Ortodoxie și naționalitate. Andrei Șaguna și românii din Transilvania*, București, 1995;
28. Johann Schneider, *Ecleziologia organica a mitropolitului Andrei Șaguna și fundamentele ei biblice, canonice și moderne*, Sibiu, 2008;
29. Ioan Moldoveanu, *Contribuții la istoria relațiilor Muntelui Athos cu Țările române (anii 1650-1863)*, București, 2002;
30. Nicolae Dobrescu, *Istoria Bisericii din România. Studii de istoria Bisericii Române contemporane, vol. I (1850-1895)*, București, 1905;
31. Ion Vicovan, *Ioan Irineu Mihălcescu - "Apostol al Teologiei românești"*, vol. I, Iași, 2004;
32. Idem, *Ioan Irineu Mihălcescu - un ierarh luptător*, vol. II, Iași, 2004;
33. Idem, „*Arhiepiscopul Filaret Scriban (1811-1873)*”, în *Filaret Scriban Stavropoleos - Scrieri teologice*, (ediție îngrijită de Gheorghe Popa, Ion Vicovan și Iulian Moga), Iași, 2010, p. 49-76;
34. Idem, *Mitropolia Moldovei și Sucevei la jumătatea veacului al XX-lea - pagini de istorie*, Iași, 2009;
35. Idem, *Mitropolitul Teoctist al Moldovei (1977-1986, locuitor până în 1990) - aspecte ale activității pastoral-misionare și culturale*, în „*Urme în eternitate. Mitropolitul Teoctist al Moldovei și Sucevei*”, (coord.: PS Calinic Botosaneanul), Iași, 2010, p. 16-66;
36. George Enache, *Ortodoxie și putere politică în România contemporană. Studii și eseuri*, București, 2005.
37. Idem, *Patriarhul Justinian și Biserica Ortodoxă Română în anii 1948-1964*, Galați 2009;
38. Idem, *Despre curajul de a rosti: Episcopul Nicolae Popovici al Oradiei*, Galați 2009
39. Nicolae Bocșan, *Națiune și confesiune în Transilvania în secolul al XIX-lea: cazul Mitropoliei române*, în „*Etnie și confesiune în Transilvania. Secolele XIII-XIX*”, Oradea, 1994, p. 97-188;
40. Idem, *Ortodocși și uniți în Transilvania în a doua jumătate a secolului al XIX-lea*, în „*Identitate națională și spirit european. Academicianul Dan Berindei la 80 de ani*”, București, 2004, p. 597-614.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Prezența la seminar este obligatorie, evaluarea participării active la seminar fiind parte a evaluării finale. Fiecare student va trebui să participe la seminar cu pregătirea unei prezentări tematice / interpretări de text / discuții critice. Evaluarea finală va avea loc la finalul semestrului, în sesiune, în urma unui examen scris care va avea loc online pe platforma Moodle (<https://elearning.e-uvv.ro/>). Pentru examenul scris recomandăm, în vederea exprimării unei opinii critice sau a unei discuții problematizatoare, lectura atentă a textelor din bibliografia sugerată și lucrul cu bibliografia critică recomandată la fiecare temă.

10. Evaluare*

Tip de activitate	10.1. Criterii de evaluare	10.2. Metode de evaluare	10.3. Pondere din nota finală
10.4. Curs	- să prezinte sistematic și coerent evenimentele majore ale istoriei Bisericii noastre având în vedere cauzele, desfășurarea și consecințele acestora ;	Examen scris	60%
	- să utilizeze adecvat în comunicarea profesională		

	terminologia specifică teologiei istorice;		
	- să prezinte factorii determinanți care au contribuit la dezvoltarea Bisericii Ortodoxe Române;		
10.5. Seminar/laborator	- să descrie realitățile istorice ale Bisericii Ortodoxe din spațiile locuite de români pe baza interpretării critice a izvoarelor;	Prezentarea unui portofoliu care va conține lucrarea de seminar.	20 %
	- să identifice și să diferențieze cauzele și consecințele evenimentelor din cadrul istoriei Bisericii Ortodoxe Române;		
	- să realizeze o critică externă și internă a izvoarelor istorice, utilizând metodele specifice cercetării istorice;		
	Abordarea activ-participativă a orelor de seminar	Monitorizare directă: Prezența și activitatea fiecărui student va fi monitorizată de titularul de curs/seminar. Pentru prezența minimă prevăzută de regulament și activitate adecvată se vor acorda 2 puncte.	20 %
10.6. Standard minim de performanță: includerea tuturor componentelor cu referire la lucrarea de licență			
<ul style="list-style-type: none"> Să demonstreze capacitatea înțelegerii mecanismelor care au dus la dezvoltarea Bisericii Ortodoxe Române Să cunoască evenimentele principale din istoria Bisericii noastre pentru perioada studiată. <p>Nu există condiții speciale pentru prezentarea la sesiunea de restanță sau la mărirea de notă.</p>			

Data completării
19.09.2020

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

AR [signature]

AR [signature]

Semnătura directorului de departament

